

Приазовський район
Володимирівський НВК

Конспект уроку
Я і Україна. Природознавство

Середовище існування тварин.

Пристосування тварин до різних умов існування

Вчитель початкових класів
Володимирівського НВК
Шкель Тетяна Вікторівна

2012

Середовище існування тварин.

Пристосування тварин до різних умов існування

Мета. Сформувати уявлення про довкілля тварин; про ознаки пристосування тварин до добування корму та до захисту від ворогів; розвивати вміння спостерігати за тваринним світом, робити висновки; виховувати бережливе ставлення до тварин.

Обладнання. Демонстраційні таблиці з природознавства, малюнки тварин, картки для індивідуального опитування, презентація на тему «Середовище існування тварин. Пристосування тварин до різних умов існування».

Тип уроку. Комбінований урок із використанням інтерактивних технологій з комп'ютерною підтримкою.

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку

1. Віршик до початку уроку

Лише дзвіночок забринить,
Стаєш серйозним в цю мить,
До роботи час, бо багато її в нас.

2. Психологічна налаштування на урок.

Вправа «Спіймай свій настрій»

- Посміхніться, «зніміть» посмішку зі свого обличчя та «киньте» своєму сусідові. «Спіймайте» посмішку, «прикрасьте» нею своє обличчя.

II. Хвилинка спостережень

1. Фронтальне опитування учнів

- Яка зараз пора року?
- Який сьогодні день тижня?

- Яке число?
- Який місяць?
- Яка температура повітря?
- Який вітер?
- Які опади?
- Які зміни відбулися в рослинному і тваринному світі?

2. Індивідуальна робота

Виступ Синоптика:

Отже, підсумок за тиждень такий:

- ... дні – похмурі,
- ... дні – хмарні , без опадів;
- ... дні – хмарні, дощ.

Дані записуються у Календар природи.

III. Повторення вивченого матеріалу

1. Стратегія «Мозкова атака»

- Доведіть, що тварини – це живі організми.
- Які характерні ознаки звірів? Комах? Риб? Плазунів? Птахів?
- Як поділяють тварин за способом живлення?
- Як розмножуються комахи?
- Що подібного і відмінного у розмноженні риб і земноводних?
- Що подібне і відмінне у розмноженні плазунів і птахів?
- Які найважливіші істотні ознаки у розмноженні звірів?

2. Опис тварини за планом

План

1. Назва тварини.
2. Група (за будовою)
3. За способом живлення.
4. Як розмножується.

3. Сторінка для допитливих

Самки скорпіонів – турботливі матері. Вони не кидають новонароджених дітей на призволяще, як більшість павукоподібних, а тиждень-півтора катають на спині, доки малюки підростуть і зміцніють, полинявши кілька разів.

Альбатрос найдовше серед птахів висиджує яйця (80 днів).

Новонароджені бегемотики важать до 55 кг, стають на ноги відразу ж після народження. Самка бегемота постійно піклується про своє єдине маля.

У самок гепардів народжується до 4 малят.

Самка звичайного їжака народжує 4 малят. Голки новонародженого їжака сховані під шкірою і з'являються через кілька годин після народження.

У виводку пацюка буває від 6 до 20 малят. Самки пацюків народжують дитинчат 6 разів на рік.

4. Індивідуальна робота.

Картка 1

1. Навесні метелики виходять:
а) з личинок; б) з лялечок; в) з гусені.
2. Що особливо у розмноженні плазунів?
3. Як розмножується жаба?

Картка 2

1. З ікринок риби з'являються:
а) личинки; б) мальки; в) пуголовки.
2. Які умови необхідні, щоб з яєць вилупилися пташенята?
3. Як розмножується черепаха?

Картка 3

1. Плазуни відкладають яйця:
а) у вологих місцях;
б) у сухому ґрунті на берегах річок, морів та узлісь;
в) на дні водойм.
2. Чим звірі вигодовують своїх малят?

Картка 4

1. Зрячими народжуються малята:

а) у зайців; б) у диких козуль; в) у мишей.

Чим пуголовок відрізняється від дорослої жаби?

Картка 5

1. Із яєць, які зігріває Сонце, вилуплюються ...

а) черепахи; б) ящірки; в) змії; г) лелеки.

2. Пуголовок розвивається із ...

а) яйця; б) ікри; в) личинки.

3. У природі виживають не всі мальки, бо ...

а) велика кількість їх гине під час повені;

б) їх поїдають щуки, окуні;

в) вони не вміють плавати.

Картка 6

1. Звірі піклуються про своє потомство. Вони ...

а) вигодовують малят молоком;

в) вчать ходити;

б) захищають їх від ворогів;

г) вчать добувати корм.

2. У природі виживає мало плазунів, бо ...

а) їхні яйця засипані піском;

в) малят народжується мало;

б) малят поїдають хижаки;

г) про малят ніхто не піклується.

3. Пуголовок відрізняється від дорослої жаби тим, що ...

а) має хвіст; б) не має ніг; в) має інший колір.

4. Навесні у водоймах риби відкладають ікру, з якої з'являються

а) пуголовки; б) мальки; в) яйця.

Картка 7

З'єднай стрілками, хто як розмножується

ПТАХИ
ПЛАЗУНИ
РИБИ

З яєць розвиваються личинки
Відкладають яйця у гнізда і насиджують їх
Народжують малят і вигодовують їх молоком

КОМАХИ
ЗВІРІ
ЗЕМНОВОДНІ

Відкладають яйця у ямку в сухому ґрунті і не насиджують їх
Відкладають ікру у водоймах
Відкладають яйця на рослини, у воду, у ґрунті

5. Перевірка роботи по картках

6. Підсумок домашнього завдання. Мотивація оцінок

IV. Повідомлення теми і мети уроку

На сьогоднішньому уроці йтиме мова про довкілля тварин, про їх пристосування у ньому, про вміння добувати корм та захищатися від ворогів.

V. Сприймання і усвідомлення навчального матеріалу

1. Робота за підручником. «Довкілля тварин» с. 145

Прочитайте. Дайте відповіді на запитання:

- Що називають довкіллям живого організму?
- Що є довкіллям тварин?
- Які умови для життя диких трав'яїдних тварин є необхідними?
- Які умови для життя диких хижих тварин є необхідними?
- Як тварини залежать від людини?
- Що означає пристосувалися до життя в довкіллі?

2. Фізкультхвилинка

Все у лиски вже в порядку.

Вийшла лиска на зарядку.

Лапки вгору, лапки вниз,

Й роззиралася геть скрізь.

І на місці поскакала,

І вставала, й присідала.

Головою покрутила,

Вітрячка вона зробила,

Потім лапки опустила

І взялась собі до діла.

3. Читання з позначками. «Як тварини добувають корм» с. 145-147

«V» - я це знаю;

«-» - я це не знаю?

«?» - хочу дізнатися більше.

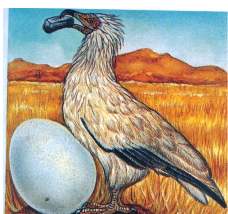
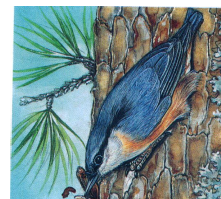

4. Перегляд презентації «Середовище існування тварин.»

Деревний в'юрок видовбує дірки в стовбурах і виганяє

зсередини комах гілочками або голками кактусів.

- Повзик трісочкою підважує лусочки кори, полюючи на комах, які під ними ховаються.

- Стерв'ятник, щоб поласувати страусиним яйцем, розбиває товсту шкаралупу кругляком.
- Ворона кидає на бруківку горіхи і чекає, коли автомобіль зіграє роль лускунчика.

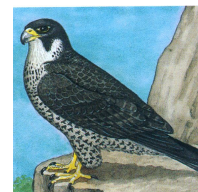
- Найпильніші. Найкращий зір мають хижі птахи, яким доводиться здалеку вистежувати здобич. У ясну погоду беркут бачить дичину більш ніж за 3 км і може спікірувати на здобич із швидкістю майже 200 км/ год.

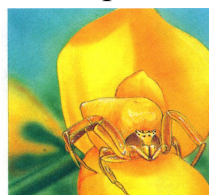
- Сокіл сапсан стрілою кидається на здобич з відстані понад 8 км.

- Грифи можуть злітати вище 5 км, а труп тварини помічають на відстані 3 км.

- Павуки-краби (або бокоходи) здатні набирати забарвлення квіток, на яких живуть. Тому їх не помічають ні птахи, ні комахи-жертви, що прилітають за пилком і нектаром.

➤ Більшість ящірок – дрібні тварини, змушені ховатися і захищатися від безлічі хижаків. Багато ящірок самі відкидають схоплений ворогом хвіст. Згодом він знову відростає.

➤ Рогата ящірка відлякує хижаків, бризкаючи в них цівками крові з куточків очей.

➤ Малий поясохвіст згортається клубком, виставляючи колючі лусочки.

➤ Плащоносна ящірка лякає ворога, розгортаючи яскраву пелерину на шиї.

➤ Незвичайна оборона. Голки дикобраза завдовжки до 50 см. Легко відриваються і залишаються в тілі ворога, як стріли.

➤ Скунс задирає хвіст і оббризкує ворога струменем дуже ядучої рідини з анальних залоз.

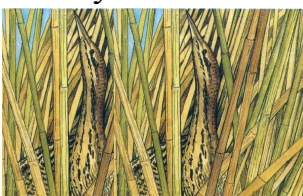
➤ Щоб укритися від ворогів, деякі

птахи змінюють забарвлення залежно від сезону або набувають особливої «камуфляжної» пози. Улітку куріпка пістряво-бура під колір трави,

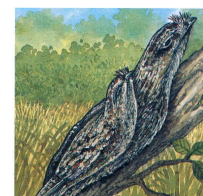

по якій бродить. До зими вона скидає темне пір'я і замінює його білим, стаючи практично непомітною на снігу.

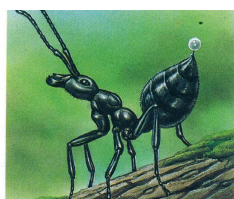
➤ Бугай завмирає серед очерету, витягнувши шию і піднявши дзьоб. Чудове маскування!

➤ Велетенський білоніг зі своїм сидить нерухомо на гілці, зливаючись з нерівною корою.

пташеням

➤ Мурашки живуть колоніями. При зустрічі мурашки дотикаються антенами («вусиками»), обмінюючись пахучими сигналами. Крихітна

крапелька на кінці жала має запах, що сигналізує родичам: «Небезпека!»

- Отже, завдяки яким ознакам тварини захищаються від ворогів?

VI. Підсумок уроку

Технологія «Саморефлексія»

Знаю, вмію, ціную.

VII. Домашнє завдання

Опрацювати матеріали в підручнику с. 145-149; повторити вивчений матеріал по темі «Тварини в природі».

Ось і пролунав дзвінок,
Закінчився наш урок.
За роботу по заслужі,
Щиро дякую вам, друзі!

Додатковий матеріал

Зайці попереджують один одного про небезпеку, барабанячи по землі задніми ногами.

Від ворогів жаби рятуються, далеко стрибаючи, пірнаючи у воду, маскуючись, а також виділяючи шкірою смертельну отруту, про яку попереджують усіх яскравим забарвленням.

У кожного з видів птахів свої співи, своя, лише їм зрозуміла «мова». Ця «мова» унікальна і кожен вид птахів має свій набір сигналів, свій словник. Та існує спільний сигнал, який розуміють усі птахи – сигнал тривоги.

Це не просто імпульсивний крик птаха, а повідомлення – важливі свідчення про обставини. Сигнал тривоги правильно орієнтує членів «товариства», даючи їм точну, конкретну інформацію про небезпеку. Цікаво, що перелітні птахи першими помічають небезпеку й повідомляють про неї «аборигенів». І їх розуміють.

Сорока, яка нам здається метушливою, химерною, на рідкість кмітлива і уважна. Вона завжди раніше за всіх помічає небезпеку і своєю тріскотною повідомляє про неї. Найцікавіше те, що до неї прислухаються не тільки птахи, а й увесь тваринний світ.

Мову тривоги розуміють всі тварини.

Використана література:

1. Галина Шандрівська. «Я і Україна. Природознавство. Картки поурочного опитування», 3 клас, ВД «Підручники і посібники», Тернопіль, 2007
2. Я. М. Заєць. «Тестові завдання для поточного та підсумкового контролю знань» Тернопіль, «Навчальна книга – Богдан»
3. Н. О. Будна, М.І. Майхрук. Таблиці з курсу «Я і Україна». Природознавство» 3 клас
4. Твоя перша енциклопедія «Тварини-рекордсмени», Київ, «Махаон-Україна», 2006
5. Енциклопедія для дітей «Все про тварин від А до Я», Київ, «Махаон-Україна», 2007
6. Ілюстрована енциклопедія «Тваринний світ помірних зон», «Промінь», Харків, 2003